

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto oikeusministeriölle hallituksen esityksen luonnoksesta uudeksi välitysmenettelylaiksi

Välitysmenettelylakia koskevassa esitysluonnoksessa kuvataan pääosin hyvin välimiesmenettelyn nykytilaa ja kehittämistarpeita. Hyvin jäsenellystä esityksestä käy ilmi uudistuksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset. Esityksessä tulee tarkentaa vaikutuksia kilpailukykyyn ja yritysten kustannuksiin.

Esitysluonnoksen keskeisimmät puutteet ja kehittämiskohteet

- Esityksessä tulee esimerkinomaisesti kuvata, muuttuisivatko riidanratkaisukustannukset ja hallinnollinen taakka ehdotuksen myötä yrityksissä.
- Esityksessä tulee kuvata, millä tavoin muutokset edistävät kilpailukykyä. Ovatko nyt ehdotettavat muutokset niin merkittäviä, että niillä olisi vaikutuksia kilpailukykyyn?
- Työntekijän suojaan liittyvien vaihtoehtojen käsittely ja valitun sääntelytavan perusteleminen on jäänyt ohueksi. Esityksessä tulee arvioida, voiko ehdotuksella olla vaikutuksia työntekijöiden suojaan.

1. Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Tässä esitettävä kuvaus on suora lainaus esitysluonnoksen ”esityksen pääasiallinen sisältö” -jaksosta:

”Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi välitysmenettelylaki, joka korvaisi voimassa olevan välimiesmenettelystä annetun lain. Uusi välitysmenettelylaki perustuisi YK:n kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan UNCITRAL:n mallilakiin kansainvälisestä kaupallisesta välimiesmenettelystä. Lain terminologia ehdotetaan muutettavaksi sukupuolineutraaliksi siten, että välimiesmenettely muutetaan välitysmenettelyksi, välimiesoikeus välitysoikeudeksi ja välimies välitysoikeuden jäseneksi. Esityksen tavoitteena on uudistaa laki ottaen huomioon välitysmenettelyn alalla tapahtuneesta kansainvälisestä kehityksestä ja digitalisaatiosta aiheutuneet muutostarpeet sekä edistää Suomen välitysmenettelytoiminnan kilpailukykyä.

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa olevan lain mukaisesta välityssopimuksen kirjallisen muodon vaatimuksesta luovuttaisiin. Riidan ratkaisemisesta välitysmenettelyssä voitaisiin siten jatkossa sopia muotovapaasti.

Välitysoikeuden päätös, jolla se on hylännyt asianosaisen vaatimuksen välitysoikeuden jäsenen julistamisesta esteelliseksi, voitaisiin saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi jo välitysmenettelyn vireilläolon aikana.

Lakiin otettaisiin säännös kansainvälisesti vakiintuneesta periaatteesta, jonka mukaan välitysoikeudella on toimivalta päättää omasta toimivallastaan ratkaista riita. Kysymys toimivallasta voitaisiin saattaa tuomioistuimen ratkaistavaksi, jos välitysoikeus on päätöksessään välitysmenettelyn aikana katsonut, että se on toimivaltainen ratkaisemaan riidan, tai jos välitysoikeus on päätöksessään välitysmenettelyn aikana tai välitystuomiossa katsonut, että siltä puuttuu toimivalta ratkaista riita.

Lakiin otettaisiin säännös, jonka mukaan välitysoikeudella olisi tuomioistuimen kanssa rinnakkainen toimivalta määrätä turvaamistoimia. Tuomioistuin voisi asianosaisen hakemuksesta vahvistaa Suomessa annetun välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanokelpoiseksi, jos täytäntöönpanolle ei ole laissa säädettyä estettä.

Välitysoikeus voisi määrätä, että suullinen käsittely tai kuuleminen järjestetään etäyhteydellä. Välitystuomio voitaisiin asianosaisten suostumuksella antaa sähköisessä muodossa ja allekirjoittaa sähköisesti.

Jaottelusta välitystuomion mitättömyys- ja kumoamisperusteisiin luovuttaisiin. Lakiin ei otettaisi enää säännöksiä välitystuomion mitättömyydestä. Jatkossa olisi mahdollisuus nostaa kanne välitystuomion kumoamisesta, mutta ei voimassa olevan lain mukaista mahdollisuutta nostaa kanne ilman määräaika välitystuomion mitättömyydestä. Kumoamiskanteen nostamisen määräaika lyhennettäisiin 60 päiväksi välitystuomion tiedoksisaannista.

Suomessa ja vieraassa valtiossa annettua välitystuomiota koskisivat jatkossa lähtökohtaisesti samat täytäntöönpanon esteperusteet. Suomessa annetun välitystuomion täytäntöönpanosta ei kuitenkaan pääsääntöisesti voitaisi kieltäytyä, jos kumoamiskanne on lainvoimaisesti hylätty tai välitystuomiota ei ole määräajassa moitittu.

Välitysmenettelyä koskevien asioiden käsittely tuomioistuimessa keskitettäisiin Helsingin hovioikeuteen ja Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuteen. Helsingin hovioikeudessa käsiteltäisiin välitystuomion kumoamista ja täytäntöönpanoa, välitysoikeuden jäsenen esteellisyyttä, välitysoikeuden toimivaltaa sekä välitysoikeuden määräämän turvaamistoimen täytäntöönpanoa koskevat asiat. Länsi-Uudenmaan kärjäoikeudessa käsiteltäisiin muun muassa välitysoikeuden asettamista ja välitysoikeuden palkkioita koskevat asiat.”

2. Arvio hallituksen esitysluonnoksesta ja vaikutusarvioinneista

2.1 Yleiset huomiot

Arviointineuvosto katsoo, että nykytilasta ja sen arvioinnista, tavoitteista ja keskeisistä ehdotuksista saa riittävän kuvan. Esitysluonnoksessa on esimerkiksi kuvattu tiiviisti nykysääntelyn olennaiset pääkohdat ja kehitystarpeet. **Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä**, että esitysluonnoksessa kuvataan voimassa olevan sääntelyn lisäksi välimiesmenettelyn käytäntöä ja kehitystarpeita. Vaikka tilastotietoa välimiesmenettelyn määrästä on saatavissa rajallisesti, esitysluonnoksesta saa hyvän kuvan välimiesmenettelyn yleisyydestä ja lain uudistustarpeista.

Arviointineuvosto katsoo, että nykytilan kuvauksessa tulee esimerkinomaisesti avata, millaisissa erilaisissa asioissa välimiesmenettelyä käytetään. Esitysluonnoksen muissa osioissa kuvataan jonkin verran Keskuskaupakamarin välityslautakunnan tilastoja.

Esitysluonnoksen mukaan uusi välitysmenettelylaki perustuisi YK:n kansainvälisen kauppaoikeuden toimikunnan UNCITRAL:n mallilakiin kansainvälisestä kaupallisesta välimiesmenettelystä. UNCITRAL:n hyväksyntää mallilakiin perustuvaksi välitysmenettelylaiksi on kansainvälisesti pidetty osoituksena myönteisestä suhtautumisesta välitysmenettelyyn ja siitä, että lain tulkinta on kyseisessä valtiossa ennakoitavaa. Esitysluonnoksen mukaan UNCITRAL:n hyväksyntä mallilakiin perustuvaksi välitysmenettelylaiksi edistäisi Suomen välitysmenettelytoiminnan kilpailukykyä.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksen nykytilan kuvauksessa tulee kuvata tarkemmin UNCITRAL:n mallilain merkitystä välitysmenettelytoiminnan kilpailukyvyille. Onko UNCITRAL:n hyväksynnän puuttuminen voinut vaikuttaa siten, että välimiesmenettelyn paikaksi on valikoitunut Suomen sijaan toinen valtio?

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa ei kuvata riittävällä tavalla sitä, että uudistus koskee sekä kotimaisia että kansainvälisiä välimiesmenettelyitä. Vaikutusarvioita tulee kauttaaltaan täsmentää niin, että arviossa otetaan huomioon vaikutukset niin kotimaisiin kuin kansainvälisiin välitysmenettelyihin.

Arviointineuvosto pitää myönteisenä sitä, että esityksen valmistelun aikana oikeusvertailua on sellaisten maiden välitysmenettelylakeihin, jotka UNCITRAL:n luokittelun mukaan perustuvat mallilakiin. Oikeusvertailu antaa hyvän käsityksen siitä, miten ehdotettavat säännökset vertautuvat muiden maiden vastaaviin säännöksiin.

2.2 Taloudelliset vaikutukset

Esitysluonnoksella on arvioitu olevan pääosin myönteisiä vaikutuksia yrityksiin. Uudistuksen odotetaan lisäävän kansainvälisen liike-elämän luottamusta Suomen sääntely- ja toimintaympäristöön ja siten helpottavan kotimaisten yhtiöiden ja muiden oikeushenkilöiden mahdollisuuksia sopia ulkomaisten sopimuskumppaniensa kanssa välitysmenettelyn paikaksi Suomi. Tämä voi pitkällä aikavälillä alentaa niiden riidanratkaisukustannuksia ja keventää hallinnollista taakkaa.

Arviointineuvosto katsoo, että esitysluonnoksessa ei ole konkretisoitu muutoksia, jotka lisäävät välitysmenettelyn houkuttelevuutta Suomessa ulkomaisten toimijoiden näkökulmasta. Esitysluonnoksessa ei selviä, mihin arvio yritysten riidanratkaisukustannusten alenemisesta tai hallinnollisen taakan kevenemisestä perustuu. Esityksessä tulee esimerkinomaisesti kuvata, miten riidanratkaisukustannukset ja hallinnollinen taakka muuttuisivat ehdotuksen myötä yrityksissä. Miten muutokset vaikuttavat esimerkiksi mikro- ja pienyrityksiin?

Esitysluonnoksen yhtenä tavoitteena on lisätä Suomen välitysmenettelytoiminnan kilpailukykyä. Esitysluonnoksen mukaan nykyinen välimiesmenettelylaki sisällöltään pääpiirteissään vastaa alkuperäistä mallilakia, mutta se eroaa mallilaista rakenteeltaan ja kirjoitusasultaan. UNCITRAL ei ole luokitellut lakia mallilakiin perustuvaksi. **Arviointineuvosto tuo esille**, ovatko nyt ehdotettavat muutokset niin merkittäviä, että niillä olisi vaikutuksia kilpailukykyyn. Esityksessä tulee kuvata, millä tavoin muutokset edistävät kilpailukykyä.

2.3 Ympäristövaikutukset

Arviointineuvosto katsoo, että ympäristövaikutuksia on arvioitu riittävästi.

2.4 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Esitysluonnoksen mukaan esityksen valmistelussa on arvioitu tarvetta erityissääntelyyn välityssopimuksen osapuolena olevan mikro- tai pienyrittäjän tai työntekijän suojaksi. **Arviointineuvosto katsoo**, että työntekijän suojaan liittyvien vaihtoehtojen käsittely ja valitun sääntelytavan perusteleminen on jäänyt ohueksi. Asiaa on kuvattu osana vaihtoehtojen arviointia, mutta esitysluonnoksessa ei kuitenkaan esitetä arvioinnin tuloksia. **Arviointineuvosto katsoo**, että esityksessä tulee arvioida, voiko ehdotuksella olla vaikutuksia työntekijöiden suojaan.

Esitysluonnoksen mukaan ehdotuksella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia viranomaisiin tai oikeusjärjestelmän toimivuuteen. **Arviointineuvosto katsoo**, että viranomaisvaikutukset ovat arvioitu oikeasuuntaisesti, mutta arvioinnin esitystapa ei ole riittävän täsmällistä. Esityksessä tulee tarkentaa viranomaisiin kohdistuvien vaikutusten kuvausta ja avata vaikutuksiin liittyviä epävarmuuksia.

Esitysluonnoksessa esimerkiksi todetaan, että kansainvälisten välitysmenettelyjen määrän kasvu voi pitkällä aikavälillä jossain määrin vaikuttaa myös tuomioistuinten asiamääriin. **Arviointineuvosto katsoo**, että esitysluonnoksessa jää ensinnäkin epäselväksi, miten ja kuinka todennäköisesti uudistus lisää kansainvälisiä välitysmenettelyitä Suomessa. Toiseksi esitysluonnoksessa jää epäselväksi, aiheutuuko tästä siten vaikutuksia viranomaisille.

3. Lainsäädännön arviointineuvoston lausuma

Lainsäädännön arviointineuvoston lausunto on annettu uutta välitysmenettelylakia koskevasta hallituksen esityksestä (hankenumero: OM108:00/2023), jonka oikeusministeriö toimitti arviointineuvoston käyttöön sähköpostitse 18.5.2026. Lausunto on julkinen.

Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitysluonnosta täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

Helsingissä 28. toukokuuta 2026

Eeva-Liisa Inkeroinen

Lainsäädännön arviointineuvoston puheenjohtaja

Annika Collin

Johtava asiantuntija, lainsäädännön arviointineuvoston sihteeri

Yhteystiedot:

Valtioneuvoston kanslia
PL 23, 00023 Valtioneuvosto
vnk.fi
p. 0295 16001

Liite 1 Arviointineuvoston käyttämät standardilausumat

5. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää kiitettävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvostolla on vain vähäisiä lisäsehdotuksia hallituksen esitysluonnokseen.

4. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos täyttää hyvin lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimukset. Arviointineuvosto suosittelee, että hallituksen esitysluonnosta täydennetään neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

3. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa tyydyttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Arviointineuvosto suosittelee, että esitysluonnosta korjataan neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

2. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnos noudattaa välttävästi lainvalmistelun vaikutusarviointiohjetta. Hallituksen esitysluonnoksessa on olennaisia puutteita ja esitysluonnosta tulee korjata neuvoston lausunnon mukaisesti ennen hallituksen esityksen antamista.

1. Arviointineuvosto katsoo, että hallituksen esitysluonnoksen puutteet ovat niin merkittäviä, ettei esitysluonnos täytä lainvalmistelun vaikutusarviointiohjeen vaatimuksia. Hallituksen esitysluonnoksen pohjalta ei pysty muodostamaan riittävää ja perusteltua käsitystä esityksestä, eikä sen taloudellisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ilman puutteellisuuksien korjaamista on vakavasti harkittava, voiko hallituksen esityksen antaa eduskunnan käsiteltäväksi.*

* Viimeinen virke jätetään pois niissä tilanteissa, kun esitystä ei käytännössä voida vetää pois.